

Het belang van duurzame samenwerking in onderzoek naar lithiumnefropathie

prof. dr. Ralph Kupka, psychiater
dr. Debbie Zitteema, psychiater, klinisch
farmacoloog i.o. en senior onderzoeker

Academische Zorglijn Bipolair

TOPGGz-werkbezoek

13 februari 2025

Academische Werkplaats Bipolaire Stoornissen

- Bipolaire stemmingsstoornissen
- Wat doen wij?
- Voorbeeld onderzoek: Lithium Nefropathie Consortium
- Voorbeeld innovatie: Lerend Netwerk Behandeluitkomsten
- Vragen

De Nieuwe Valerius

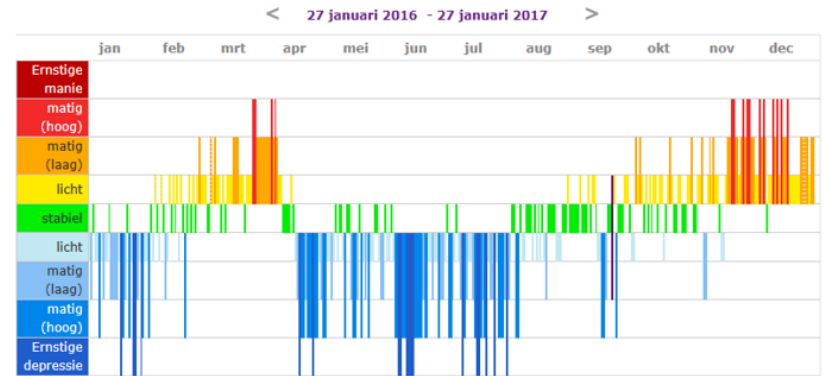
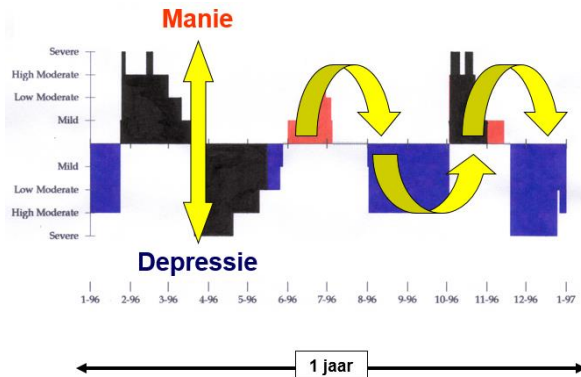

Spaarnepoort

Bipolaire Stemmingstoornissen

- Wat is het?

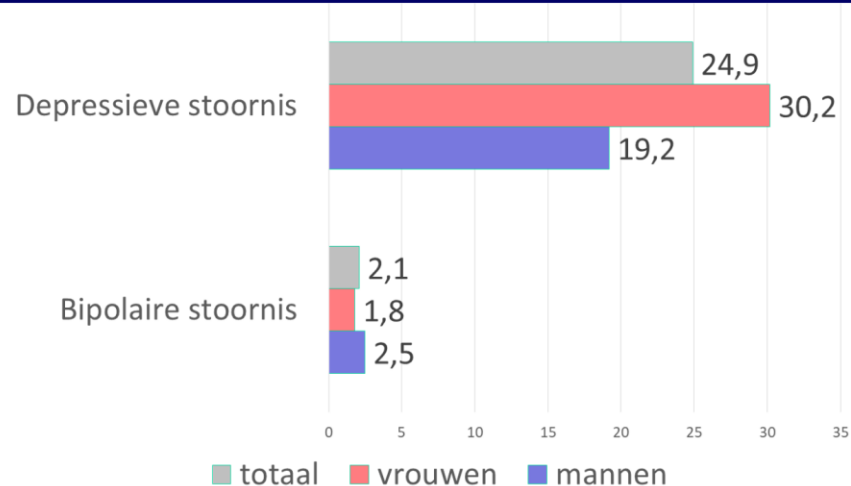
Bipolaire Stemmingsstoornissen

- Hoe vaak komt het voor?

Lifetime Prevalentie in Nederland conform DSM-5 bij 18-75 jarigen (n=6194)

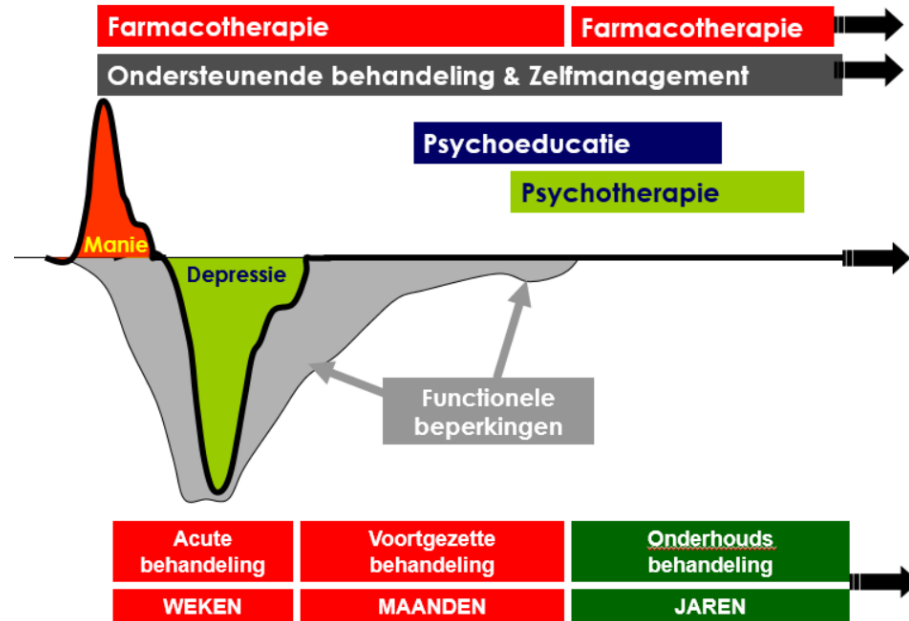
NEMESIS 3 (2019-2022) ten Have et al (2022)

Bipolaire Stemmingsstoornissen

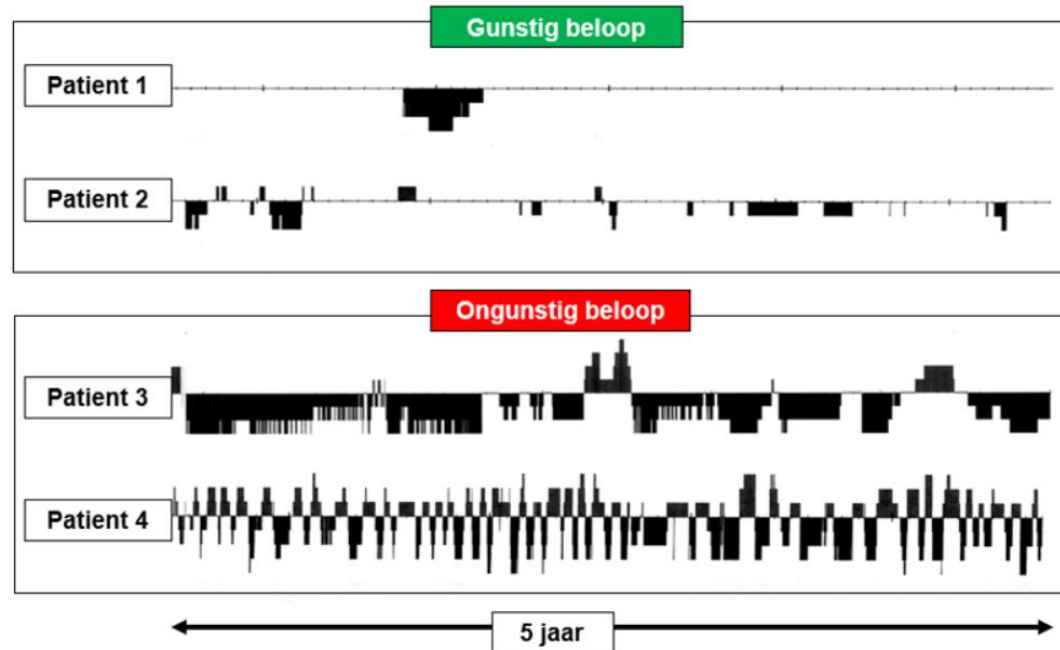
- Wat doen we eraan?

Bipolaire Stemmingsstoornissen

- Eenvoudige en complexe beloopsvormen

Wat doen wij?

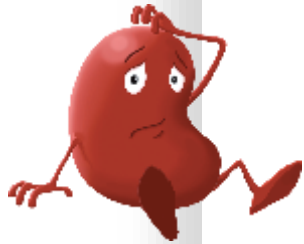
- Twee locaties: *De Nieuwe Valerius* en *Spaarnepoort*
- Regionale tweedelijns zorg
- Regionale topreferente zorg
- Landelijke consultatie en second opinions

- Innovatieve behandelingen
- Wetenschappelijk onderzoek
- Kennisverspreiding

Lithium Nefropathie Consortium

- Lithium is eerste keus onderhoudsbehandeling
- Veelgestelde vraag in de spreekkamer bij lithiumgebruik:
"Hoe zit het met mijn nieren?"

Diabetes insipidus (DI) Korte termijn

↓ Concentrerend vermogen

↓ QoL

Dorstproef

Chronische nierziekte (CKD) Lange termijn

↓ Filtratiefunctie

↑ Hart- en vaatziekten

eGFR

Lithium Nefropathie Consortium

Dat wilden we onderzoeken, maar....

- Komt relatief weinig voor → multicenter
- Nieren → samenwerking nefrologie
- Langetermijneffecten → lange studieduur

Lithium Nefropathie Consortium

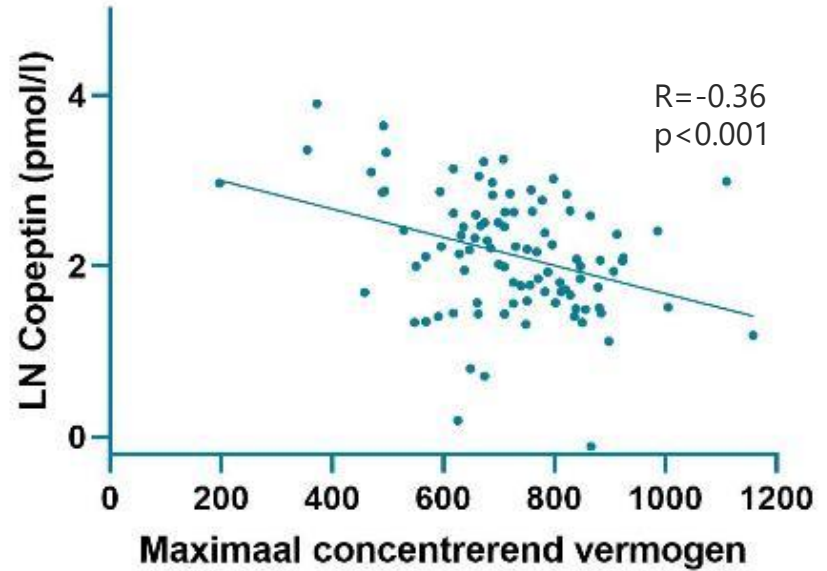
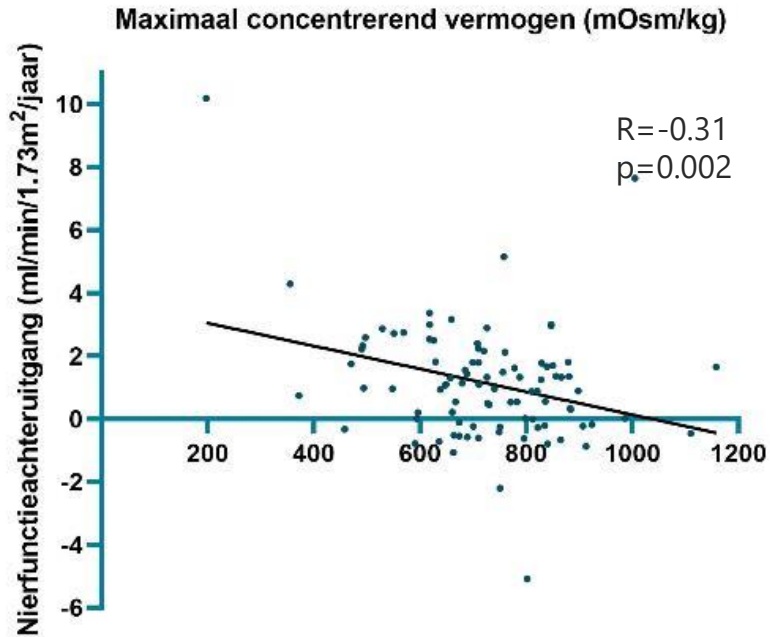
- Multicenter prospectieve cohort studie
- 200 deelnemers
- Start 2012 → tien jaar follow-up
- Nierfunctie bepalingen elk half jaar
- Dorstproeven bij start en na follow-up

Baseline karakteristieken	2012/13 N=201	2023/24 N=196
Leeftijd, jaar	51 ± 12	59 ± 12
Geslacht man, n (%)	86 (43)	86 (43)
Behandelduur, jaren	8 [4-14]	[16 12-21]
eGFR, ml/min/1.73 m ²	82 ± 17	74 ± 20
Maximaal concentrerend vermogen	N=98	N=47
<600 mOsm/kg, n (%)	17 (17)	12 (25)
600-800 mOsm/kg, n (%)	50 (51)	23 (49)
>800 mOsm/kg, n (%)	31 (32)	12 (26)

eGFR achteruitgang	N (%)	Behandelduur, jaar	Leeftijd tijdens follow-up, jaar
Totale groep	196 (100%)	16 (12-21)	58.9 (12.4)
< 0.5 jaar	81 (41%)	14.0 (10-18)	56.5 (13.0)
0.5 – 2.5 jaar	94 (48%)	16.3 (13-23)	60.4 (11.8)
> 2.5 jaar	21 (11%)	22.1 (14-28.3)	61.1 (11.5)

CKD stadia (eGFR)	Baseline (%)	Follow-up (%)
G1/G2 (60-88)	89.7	77
G3a (45-59)	8.7	14.3
G3b (30-44)	1.5	6.6
G4 (15-29)	0	2
G5 (<15)	0	0

Concentrerend vermogen versus nierfunctie

Lithium Nefropathie Consortium: hoe verder?

- Kennis terugkoppelen in de spreekkamer
→ nationaal en internationaal
- Aanpassen van de richtlijnen
→ zowel psychiatrie als nefrologie richtlijn
- Verbeteren samenwerking met nefrologen
→ sneller signaleren van nierproblemen met adequate doorverwijzing
- Patiënten in cohort blijven vervolgen voor (nog) langere termijn gevolgen lithiumbehandeling
- Opzetten interventiestudie voor bescherming van de nieren

Lerend Netwerk Bipolaire Stoornissen

GGZ
inGeest

Pro Persona
geestelijke gezondheidszorg

Dimence

KenBiS Kenniscentrum Bipolaire Stoornissen

Wat zijn betekenisvolle uitkomstmaten vanuit triadisch perspectief?

Academische Zorglijn Bipolair Amsterdam

Altrecht Bipolair Utrecht

Expertisecentrum Depressie Pro Persona Nijmegen Nijmegen

Netwerk Dimence Bipolair Deventer

Informatie over onderzoek naar:

Herstel van mensen met een bipolaire aandoening

Waarom

Mensen met een bipolaire aandoening, hun naasten en behandelaren hebben behoefte om te weten hoe zij herstellen dankzij de behandeling die ze ontvangen.

De mate van herstel kan op verschillende manieren gemeten worden

- Vermindering van manie en depressie (symptomatisch of klinisch herstel)
- Verbeteren van lichamelijke, psychische en sociale functies (functioneel herstel)
- Oppakken of verbeteren van maatschappelijke rollen (maatschappelijk herstel)
- Om kunnen gaan met het hebben van een psychische aandoening (persoonlijk herstel)

Pro Persona
geestelijke gezondheidszorg

Dimence

ALTRICHT

GGZ
inGeest

Onderzoek

Vier organisaties die mensen met een bipolaire aandoening behandelen, ProPersona, Altrecht, GGZ InGeest en Dimence zijn aan de slag gegaan om te kijken hoe zij deze manieren van herstel kunnen meten.

Mensen met een bipolaire aandoening, hun naasten en behandelaren hebben in verschillende bijeenkomsten vier vragenlijsten geselecteerd waarmee zij herstel willen meten.

Testfase

Om te testen of deze vragenlijsten werken om herstel te meten, gaan de organisaties dit samen testen met de mensen die in behandeling zijn voor een bipolaire aandoening.

Deze testperiode duurt een jaar en er zijn drie momenten waarop jij de vier geselecteerde vragenlijsten invult. Jouw behandelaar zal ook de uitkomsten van deze vragenlijsten met je bespreken zodat jullie samen bekijken hoe het met jouw herstel gaat.

Na afloop van de testfase willen we graag weten wat jullie ervan vinden en wie weet wil jij meewerken aan een interview hierover?

Contact

Wil je meer weten over deze testfase of meewerken aan een interview? Neem contact op met jouw eigen behandelaar of de projectleider Lukas Roebroek (l.roebroek@akwaggz.nl).

Vragen?

Bedankt voor je aandacht

